

Hősök tettei nyomán

Édíg egy-két pesti újság vetődött el hozzánk, olvasásuk közben, bizony mi tagadás, könnyes lesz még a férfi ember szeme is. Az elmúlt napokban többen jöttek meg Budapestről, velük beszélgetve megelenedtek előtűnik azok a hősi küzdelmek, amelyek a népszabadság kivívásáért folytak szerte az országban.

A harcok percről percre, óráról órára, új hősokeket szülnék. Látni az egyik utcában egy kitégett orosz harcokcsit, körülötte agyonpörzsölt holttesteket, mellettük tíz-tizenegyes magyar iskolás fiút. Ő gyűjtötte ki a harcokcsit, utána puskát szerzett és őrt állott mellettük jogos büszkeséggel.

Csodálatlan beszélnek arról az ötven év körüli öszes asszonyról, aki benzinnel tele üveggel a kezében rohant a feléje dühöngő harcokcsik elé. Lángrobbantotta a benzint és rávetette magát az acél-szörnyre. Sokáig világitott a borzalmak fátyla, később az arra jövők egy megmaradt ősz hajincséből egy-egy szálut eltettek tárcájukba...

Oreg első világháborús rokkant katona. Falában kopogása ott vert a dobhártyákon, kezében puskával rohant előre. Tizenöt, húsziépésenként megállott pihenni — nem, nem fulladt ki, csak a combcsontját törte a faláb — aztán fájdalmas grimasszal az arcán, már ott loholt a többiek nyomában.

A egyik utcában fiatal szabadságharcosok mennek, arcukon a pihe szakállá terebélyesedett, kezükben géppisztoly. Naponta szászor is találkoztak a halál irnokával szinte ismerősként üdvözölték azzal már egymást. Most vídaman, egymással övödtek. Az egyik közülük morcosan húzta össze a szemét — látszott, hogy róla van szó — majd hirtelen ráötötte nyelvét a szóvivőre. A vidámságukba ekkor vágott bele a láncaltapok csikoradulása. Nem volt idő hosszas gondolkodásra. Ilyenkor minden pillanat drága. Gránátot! — kiáltotta az egyikük és már emelte is fel a lába előtt fekvő kanális vaslapját. Félig bepereselte magát a nyilásba, kezével szedte össze a gránátokat, csak a válla nem akart beférni. Menjetelek a kapuk alá — kiáltott a többiekre a legjobbak, mert már befordult a sarkon az orosz páncélos. A tankban ülök csak azt láthatlak, hogy pár fiatal befutott a kapu alá, vésszes motor-dühöngéssel vágattak feléjük. Még nyolc méter, még három, az idegek ilyenkor pattanásig feszülnek. Az előre meredő fegyverek, a fülsiketítő dübörgés vajon nem bénítja-e meg csak egy pillanatra is a fiatal hős akaratát — mert ez már elég ahhoz, hogy a páncélos megmeneküljön. De nincs hiba. Az még el sem haladt egészen a kanális mellett, amikor az ott rejtőző féltetével kihajolva hajította rá a romboló gránátfüzért. A másik pillanatban a kapuk alól zúdultak elő a többiek. A páncélos ott állott féloldalára lerogyva tehetetlenül döhögött, mint egy döglődő darázs, majd hirtelen elhalgatót a motor. Pillanatok műve volt az egész — jóformán csak annyit, míg az ember rágyújt egy cigarettára — de ezekben a pillanatokban újra hősoke születtek. A hirtelen megszököl szél magasra lebbenette a házak tetelén a zászlókat.

Nem lehet részletezni, elfogulás nélkül beszélni a többi hasonló esetekről tovább. A hős fogalmát az utóbbi időkben próbálták nekünk sokszor „magyarítani” — mindenkor az érdek szerint — pontosan úgyelvé arra, hogy a hazaszeretet még csak véletlenül se legyen vele párhuzamosan említve.

Tizenegy év nyg idő, de ez a szó, hogy hazaszeretet, még lángolóbban izzik a magyar emberek szívében, agyában, mint azelőtt. Mídig az a legkedvesebb, ami elveszett. És nekünk tizenegy év alatt elveszett a hitünk, megdermedt a szívünk, ki akarták belötnök ölni a magyar föld szeretetét „melyért apánk vére folyt”, ki akarták törölni agyunkból azt a szót, hogy: Haza.

Most már elmondhatjuk — nem sikerült! Nem sikerülhetett, mert a ránk hintett hamu alatt ott terebélyesedett a parázs, mind több levegőt követelve magának. Nem sikerülhetett, mert a legmelyebb ál-

A Szovjet Nagykövetség közleménye

A magyarországi szovjet nagykövetség közölte, hogy szovjet páncélos erőkkel körvélte a magyarországi repülőtereket abból a célból, hogy biztosítsa a Magyarországon tartózkodó szovjet

hadierők személyi állományát hozzátartozóinak és sebesülteinek légi úton történő elszállítását. A magyar légierők teljes állományát kószan volt a túlerő elleni védekezésére. A kormány azonban felelős-

sége teljes tudatában megtiltotta a tűz megnyitását. Így a légierő csapatai fegyelmelzen, lövés nélkül állnak szemben a szovjet csapatokkal, várva a szovjet csapatok elvonulását. (Rádiójelentés.)

A közlemény előzményei

Nagy Imre bejelentette Magyarország semlegességét és a varsói szerződés felmondását, követelte továbbá az utóbbi napokban bejött szovjet csapatok azonnali kivonását.

Egy szovjet páncélos egység a tegnap esti órákban megközelítette városunkat is. Parlamenteinknek nem mondták meg, mi a céljuk, de mint

később kiderült — a sármelléki repülőter körülvétele volt. Közölték továbbá, hogy városunkra tűzet csak abban az esetben nyitnak, ha mi lövünk rájuk.

Felhívjuk a felfegyverzett polgártársak figyelmét, hogy a helyzet rendkívül súlyos, de nincs ok a pánikra. Fegyelmelzettség és nyugalom! — erre van

most szükség. Senki ne lőjön a szovjet csapatokra! A városban mindenféle lövöldözés szigorúan tilos, mert ennek beláthatatlan következményei lehetnek!

Forradalmunk tisztaságának és eddigi eredményeinek megőrzése bátorságot, de ugyanakkor harci fegyelmet követel valamennyi nyúlunktól!

Higgadtságot emberek!

Egyre több panasz érkezik szerkesztőségünkbe, hogy embereket támadnak meg az utcán s vonják őket felelősségre, mert vezető állást töltöttek be, mert párttagok voltak, mert tapsoltak a tömeggel, amikor a Szovjetuniót éltették, stb.

Mi lesz ennek a vége? Minden második embert kérdőre lehetne akkor vonni, mert felvonult május elsőjén, mert kitette a csillagot, mert úgy beszélt a szemináriumokon, ahogyan a brassurából éppen akkor kiolvasta!

Tegyük egy kis különbséget! Vannak, akik szívvel-lélekkel szolgálták ki a rendszert, túlteljesítették az utasításokat, rendezeltek, embereknek ártottak, kezükhöz szenvedés, vér tapad, de vannak, — s ez a nagyobb csoport — akik úszva az árral, végeztek és tettek annyit, amennyit a kényszer rájuk rótt, de szívben-lélekben magyarok, hazafiak voltak, nem hívei a rendszernek.

Tény, hogy a szabadbá vált Magyarországon a lelkesedés tüze fűti a legtöbbit szenvedőket. Végre kimondhatni ezernyi keserűvet, mindenkinek megmondhatni a magáét, mert most már szabad a szó! De éppen, mert szabadság van, szabad a védelem is! Ma még nem tudjuk ki, mi, mennyit és miért tett, ki mennyit ártott, vagy használt a népnek, embertársainak. Ezt majd eldönti a független magyar bíróság! Ne ítélkezzünk, veszekedjünk, mérgesítsük a helyzetet önként, amiért egyszerűen nagy hazafiak letünk! Higgadtságot, nyugalmat, emberi méltóságot, honfjársak!

Megbűnhődik mindenki, aki gazember volt, aki megérdemli! Halott hősokeket temetünk s még a hant rá sem hullt koporsójukra, mi már pofozkodunk az utcán, hörsöngkint nekiugrunk egymásnak fogvicsorgatva, szitkozódunk és ká-

romkodunk, agyonütéssel, lámpavassal fenyegetőzve.

Talán éppen olyan egyén kapja a pofont, rágalmakat, aki legjobban várt már arra a szent napra, hogy a magyar hajnal-hasadás pirjában a Napba nézhessünk.

Nem védünk senkit, aki bűnös volt, aki büntetést érdemel! El is nyetik ökémelő büntetésüket, de elítéljük az önkényes ítélkezéseket, utcai verkedéseket ma, amikor egy szent nagy cél érdekében kéz a kézben, sziklaszilárd egységben kell, hogy álljon a nemzet, míg ki nem vívja dicső szabadságát, teljes függetlenségét. Majd azután jöhet a felelősségrovonás, de csak a magyar bíróság útján, ahol szabadon hangzik el a vád, szabadon a védelem s a bűnösnek találtott elnyeri megérdemelt büntetését.

Azokat, akikről az egész város tudta, mily káros magatartást tanusítottak, már letartóztatta a Forradalmi Bizottság, de ne akarjuk furkós bottal agyonvernü azt, aki egykor elvtársnak szólított bennünket az útleben, vagy aki kidekorálta a középületet április negyedikén.

munkból gyakran riadtunk fel hirtelen, úgy éreztük, valamit tennünk kell, de rögtön, jött ugyan utána a képzelt meggyugvás. Nem sikerülhetett, mert apáink emléke ott zsongott körülöttünk, a költő nagy szavait sügáttak fülünkbe, emlékeztettek arra, hogy „kik szabadon éltek, haltak, szolga földbe nem nyugatnak”.
CSÉNYEI JÓZSEF

